UUTISET

PTT:N TALOUSTUTKA

Oluen kallis matka

Tšekki tunnetaan laajalti olutmaana. Tšekit juovat itse paljon olutta. Niin paljon, että tšekit kansakuntana käyttävät suuremman osan käyttämistään rahoista alkoholiin kuin mikään muu kansakunta.

Suomalaisten kulutusmenoista alkoholiin ja tupakkaan menee vajaa viisi prosenttia. Sekin on kansainvälisesti aika paljon. Esimerkiksi viinimaina tunnetuissa Ranskassa ja Italiassa alkoholin ja tupakan osuus kulutuksesta on kolmen prosentin luokkaa. Toki ero johtuu osin siitä, että viini on Ranskassa ja Italiassa selvästi edullisempaa kuin Suomessa.

Suomalaisetkin ovat tšekkeihin verrattuna säntillistä väkeä. Tšekit nimittäin juovat ja polttavat liki 10 prosenttia kulutamastaan rahasta.

Tšekissä alkoholin ja tupakan korkea osuus kulutusmenoista ei kuitenkaan johdu siitä, että ne olisivat erityisen kalliita siellä. Prahan tunnetuimpia baareja on Vytopna, jossa asiakkaiden tilaukset toimittaa perille pienoisrautatietä pitkin liikkuvat junat. Vytopna on kaupungin tärkeimmän ostoskadun ympärillä ja varsin suosittu matkailijoiden parissa.

Sitä voidaan varsin hyvällä syyllä siis pitää paikkana, jonka hinnat eivät ole ainakaan keskimääräistä matalammat. Siellä puolen litran tuoppi tshekkiläistä pilsneriä maksaa 1,20 euroa. Kansankuppilassa maaseutukaupungeissa vastaavia tuoppeja myydään selvästi alle eurolla.

Vielä oluen kotiin viemisestä ei ole sielläkään taidettu alkaa maksaa, mutta liki ilmaiseksi sitä kaupasta saa hakea. Jos tšekkiläinen haluaa ostaa olutta kaupasta, saa hän puolen litran lasipullon muutamalla kymmenellä sentillä.

Sama pullo maksaa helsinkiläisessä olutravintolassa kahdeksan euroa. Tšekkiläinen vähittäiskauppakin varmasti saa vähän katetta oluesta. Myös oluen kuljettaminen Plzenistä Helsinkiin maksaa jotain. Ja kaikki kustannukset ovat Helsingissä suurempia kuin Prahassa. Kyllä hintaero silti pistää miettimään.

Joko Tšekissä on päätetty, että oluen juominen on kansalaisoikeus ja kaikilla pitää olla varaa juoda ainakin jonkin verran olutta ja siksi valtio tukee kansalaisten oluen juontia isolla kädellä. Tai sitten Suomessa myytävästä tšekkioluesta joku kerää sievoisen katteen.

TAPANI YRJÖLÄ on PTT:n maatalousekonomisti.

tapani.yrjola@ptt.fi

TALOUDESTA LYHYESTI

Paperituotanto pysynyt ennallaan

Paperiteollisuuden tuotanto pysyi tammi–kesäkuussa lähes ennallaan. Metsäteollisuuden viennin arvo nousi 1,6 prosenttia. Paino- ja kirjoituspapereita tuotettiin 1,3 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Graafisten papereiden kulutus jatkoi laskuaan Euroopassa. Hyvänä uutisena voi pitää kulutuksen vähenemisen hidastumista.

Painopapereiden tuotantoa korvaantui kartongin ja pehmopapereiden tuotannolla. Sellun tuotanto supistui parilla prosentilla. Siitä huolimatta selluvienti kasvoi yli viisi prosenttia.

Sahatavaraa tuotettiin ensimmäisellä vuosipuoliskolla 5,7 miljoonaa kuutiota, mikä oli neljä prosenttia edellisvuotista enemmän. Sahatavaran vienti oli reippaassa kasvussa, nousua oli lähes yhdeksän prosenttia viime vuoteen verrattuna.

Liikanen patistaa uudistuksiin

Suomen Pankin pääjohtaja **Erkki Liikanen** ennakoi Länsi-Suomen haastattelussa, että Suomi voi joutua muuttamaan talousennusteitaan huonompaan suuntaan.

Liikasen mukaan Suomen on tehtävä rakennepoliittisia uudistuksia.

”Eläkeratkaisu pitäisi tehdä tänä syksynä, sillä työuria on pidennettävä. Sote-kokonaisuudessa on monta loikkaa ja tie on pitkä, mutta ne kaikki pitää ottaa”, Liikanen sanoo.

Teollisuuden supistuminen ja valtion velkaantuminen synkistävät näkymiä.

”Suomi ei ole EU-luokan paras oppilas. Positiivista Euroopassa on se, että monissa aikaisemmissa kriisimaissa, Espanjassa, Irlannissa ja Portugalissa tilanne on kääntynyt. Rahapolitiikka on ollut taloutta elvyttävää.”

Huoli hinnanlaskusta kalvaa maidontuottajaa

Venäjä kielsi torstaina kaikkien maitotuotteiden tuonnin EU:sta ja muista Venäjälle pakotteita asettaneista maista vuoden ajaksi. Kielto raapaisee kipeimmin Valiota ja sen tuottajia.

VEIKKO NIITTYMAA

Maidon hintakehitys huolettaa, vaikka Valio on vakuuttanut, ettei Venäjän rajan sulkeutuminen maitotuotteilta vaikuta tuottajahintaan, sanoo maidontuottaja Ville Kavander Pöytyältä.

PÖYTYÄ (MT)

Uutisia Ukrainan kriisistä ja pakotteista on kuunneltu ja luettu ja niiden varassa ollaan, toteaa isoa maitotilaa Pöytyän Korkeakoskella hoitava **Ville Kavander**.

”Ei hyvältä näytä. Voi vain toivoa, että tämä on nopeasti ohimenevä häiriö.”

Kavanderin mukaan Valio on vakuuttanut, ettei Venäjän mahdollinen vientikielto vaikuta ainakaan merkittävästi maidon tuottajahintaan ja Venäjän vientiä vastaava tuotanto markkinoidaan muualle. ”Toivottavasti yhtiö pystyy tähän.”

Valio on puheista päätellen varautunut boikottiin ja miettinyt toimet valmiiksi, mutta Venäjälle päätyvä maitomäärä on iso, viidennes vastaanotetusta maidosta.

Kavanderin mukaan kauhuskenaario maidon hinnan laskusta käy väkisin mielessä. Tähän saakka maidon hinta on pysynyt vakaana ja hintaa voi pitää tyydyttävänä.

Tilalla tuotettu maito päätyy jalostettavaksi Tampereelle ja Riihimäelle, mihin Venäjän vastapakotteet eivät välttämättä vaikuta samalla tavalla kuin Seinäjoen, Haapaveden ja Vantaan toimipaikkoihin, missä Valio käynnisti välittömästi yt-neuvottelut, kun Venäjän pakotelista tuli julki.

Kavanderin mukaan maidon toimituspaikalla tai tilan sijainnilla ei ole merkitystä, sillä osuuskunta on sitoutunut ottamaan kaiken tuotetun maidon vastaan joka tilanteessa ja tuottajat saavat maidosta saman hinnan koko maassa.

Markkinahäiriöstä tuleva rasitus katetaan yhteisvastuullisesti.

Iso investointi menossa

Tilalla on menossa merkittävä investointi, kun vanha lypsyasema korvataan uudella pyörivällä karuselliasemalla. Valmista pitäisi olla marraskuussa. On sitä odotettukin, toteaa **Pauliina Kavander**.

Tukipolitiikan ja ohjelmakauden päättymisen takia maitoloilla on menossa runsaasti investointeja, kun tuen loppumisen pelossa investointeja on laitettu liikkeelle.

Vaikka rakentamisessa on kokonaisuutena hiljaista, se ei näy maitotilarakentamisessa eikä hinnoissa. Olennaista laskua rakentamisen hinnassa ei ole, Ville Kavander kertoo..

Kavanderin mielestä Kilpailuviraston taannoinen Valio-päätös herättää uudenlaisia kysymyksiä. Miten oma osuuskunta voi toimia tässä tilanteessa? Asiaa on mietitty ja hämmästelty yhdessä muiden maidontuottajien kanssa.

VEIKKO NIITTYMAA

Valio on korostanut vuosia Venäjän viennin tärkeyttä. Jos markkinat menetetään poliittisen kiistan takia ja tuotteet myydään muualle, miten markkinat saadaan takaisin myöhemmin, kun kriisi on ohi, Kavander miettii.

Valio reagoi nopeasti – aloittaa yt-neuvottelut

Valio ilmoitti perjantaina aloittavansa yt-neuvottelut henkilöstön määrän sopeuttamiseksi vähenevään tuotantoon.

Venäjän tuontirajoitusten vuoksi kaikkien vientiin menevien tuotteiden valmistus lopetettiin viime torstaina. Muualle toimitettavien tuotteiden valmistus jatkuu normaalisti.

Yt-neuvottelut alkavat Haapaveden, Seinäjoen ja Vantaan tehtaissa ja Lappeenrannan toimipisteessä. Neuvottelut koskevat toimipaikkojen koko henkilöstöä eli yhteensä noin 800 henkilöä.

Valion Venäjän yhtiöissä on alettu selvittää toimintojen asteittaista alasajoa, kun varastossa oleva tavara ja myynti loppuvat. Valiolla on noin 500 työntekijää Venäjällä.

Yhtiöstä kerrotaan, että tuotannon väheneminen voi johtaa lomautuksiin ja määräaikaisten työsuhteiden uusimatta jättämisiin. Lomautusten määristä ja kestoista ei vielä ole tietoa.

Yksittäisistä yrityksistä Venäjän vastapakotteet iskevät kovimmin Valioon.

Valio on velvollinen jalostamaan kaiken maidontuottajiensa maidon. Yhtiö etsii maidolle korvaavia markkinoita.

MT

Venäjän uhka ei varjosta alokkaan valapäivää

EIJA MANSIKKAMÄKI

Eversti Rami Saari ja prikaatin komentaja Jari Kallio tarkastivat joukot ennen valaa perjantaina Vekaranjärven varuskunnassa Kouvolassa.

KOUVOLA (MT)

”Missään vaiheessa ei ole pelottanut, vaikka olen uutisia kuullut. Mutta on täällä puhuttu, että meidän erämme 2/14 ei kotiudu koskaan”, pohdiskelee Venäjän uhkaa pioneeri **Janne Matikainen** Karjalan prikaatin pioneeripataljoonan raivauskomppaniasta.

Pelkoa ei ole siitä huolimatta, että Matikaisen koti on ollut 15 vuotta itärajan tuntumassa Parikkalassa ja perheen kesämökki sijaitsee 70 metrin päässä Venäjästä ja 20 metrin päässä suojavyöhykkeestä.

Matikainen on yksi niistä 1723 nuoresta, jotka vannoivat perjantaina sotilasvalansa Karjalan prikaatissa Vekaranjärvellä auringonpaahteisella urheilukentällä. Heinäkuun alussa palvelukseen astuneista juhlakentällä 31 oli naisia ja ohimarssin perusteella reilusti enemmän maahanmuuttajia.

Viitisen prosenttia alokkaista valitsi valan sijasta vakuutuksen. Vala vannotaan Jumalan edessä, mutta vakuutus annetaan oman kunnian nimeen.

Matikainen vakuuttaa olevansa valmis vaikka rintamalle, jos kutsu käy. 18-vuotias pioneeri on jo valmistunut ICT-asentajaksi ja tähtää reserviupseerikouluun.

Cooperin testi ja loma päällimmäisinä

Karjalan prikaatin esikuntapäällikkö, eversti **Rami Saari** ei ole havainnut varusmiehissä pelkoa eikä toisaalta lisääntynyttä maanpuolustustahtoa kiristyneen Venäjän-tilanteen takia.

”Kotijoukot saattavat miettiä asioita enemmän, kun nyt on kirjoitettu kesän 1944 Talin-Ihantalasta ja pojat ovat samanikäisiä. Varusmiehillä riittää miettimistä siinä, kuinka selviävät seuraavasta harjoituksesta tai cooperista tai koska on loma.”

Saaren mukaan varusmies on samanlainen kuin ennenkin, tosin fiksumpi, ja enintään ääripäiden ongelmat ovat korostuneet.

Vala ja kaverin auttaminen ymmärretään ainakin oman, 12 alokkaan, tuvan tasolla.

Maanpuolustustahtoa neljällä viidestä

Myös tutkija **Olli Harinen** Maanpuolustuskorkeakoulusta sanoo varusmieskyselyjen perusteella, että armeijan käyneillä on maanpuolustustahtoa, jos tilanne niin vaatisi.

”Rauhan aikana meistä kukaan ei ajattele asioita kovin syvällisesti, mutta varusmiesten kanssa keskustellessani on syntynyt käsitys, että kaikki, jotka ovat niin pitkälle päässeet, että ovat varusmiespalveluksen suorittaneet, ovat kyllä yhtä valmiita ja tosissaan kuin minä itse.”

Harinen muistuttaa, etteivät puolustusvoimien työ ja asenteet ole syklisiä vaan pitkäjänteisiä. Joillekin poliittinen uhkatilanne voi kuitenkin lisätä palvelukseen mielekkyyttä ja ymmärtämistä.

Varusmieskyselyiden perusteella maanpuolustustahtoa on 80 prosentilla ja Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS) koko kansalle tekemissä kyselyissä tahto on yhtä suuri.

Sotilaallinen uhka epätodennäköinen

MTS:n viime lokakuussa tekemässä kyselyssä puolet suomalaisista piti sotilaallista uhkaa Suomea kohtaan erittäin epätodennäköisenä ja seitsemän prosenttia todennäköisenä.

Nykyistä, yleiseen asevelvollisuuteen perustuvaa maanpuolustusmallia tuki 68 prosenttia ja Suomen Nato-jäsenyyttä 21 prosenttia vastanneista.

MTS tekee seuraavan kyselyn syksyllä, eikä pääsihteeri **Heli Santala** ennakoi suuria muutoksia.

”Asenteet ovat yleensä aika vakaat ja tuloksia on vaikeaa ennakoida. Mutta olisi vaikeaa uskoa, että maanpuolustustahto ainakaan heikentyisi”, Santala arvioi.

Toisaalta pieni maa hoitaa suhteitaan enemmän ulkopolitiikalla kuin asevoimilla, hän huomauttaa. Jos ihmiset menettävät työpaikkojaan Venäjän pakotteiden seurauksena, he voivat arvioida, että ulkopolitiikkaa ei ole hoidettu niin hyvin.

EIJA MANSIKKAMÄKI

SOTILASVALA- JA VAKUUTUS

Valapäivä on juhlapäivä

Valapäivä on juhlapäivä joukko-osastossa, ja se sijoittuu palvelukseen astumisesta viiden viikon päähän perjantaille. Tänä vuonna niitä on 7.–22.8. välisenä aikana joukko-osastosta riippuen.

Uudet alokkaat vannovat sotilasvalan tai antavat sotilasvakuutuksen. Alokas voi valita, kumman haluaa eikä valintaa tarvitse perustella. Vakuutustilaisuus on ennen valaparaatia, ohimarssiosuus on yhteinen.

Yleisen palvelusohjesäännön mukaan tämä tapahtuu siinä vaiheessa, kun koulutettavat ovat valmiita omaksumaan valan tai vakuutuksen velvoitteet sotilaalle.

Vala vannotaan paraatipuvussa ja aseistettuna, oikea käsi ylhäällä kämmenpuoli eteenpäin ja etu- ja keskisormi ovat pystyssä ja kiinni toisissaan.

Alokasaika päättyy valaan. Joukko-osaston komentaja nimittää alokkaat jääkäreiksi, tykkimiehiksi, pioneereiksi ja viestimiehiksi, ja palvelus jatkuu aselajin mukaisesti.